

Elurikkus linnakeskkonnas

Keskkonnahoidlike hangete 2. koolitus

31. mai 2023

Mart Meriste

 nordicbotanical

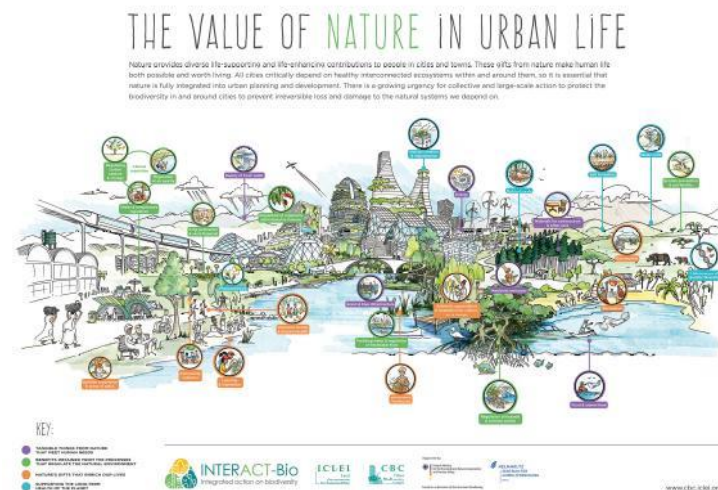

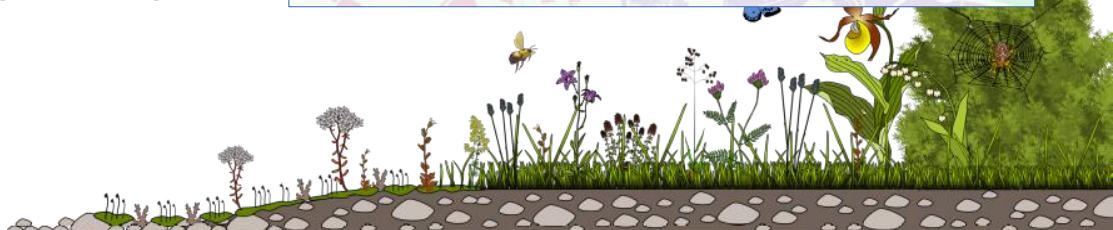
Elurikkuse roll linnas

- Linn peab rahuldama **kõiki inimese põhilisi vajadusi**:
 - **toit, õhk, vesi, jäätmekäitlus, küte** (puudumine annab vahetult tunda)
 - **sotsiaalsed ja kultuurilised vajadused** (iseorganiseeruv ja korraldatav)
 - **vajadus elurikka keskkonna järgi** (sageli teadvustamata aga puudumine reaalsete tagajärgedega)
- **Igäühe looduskaitse**
- **Loodusharidus** ja linnaaiandus
- Keskkonnasõbralik **sadeveekäitlemine**
- **Kuumasaarte** tekke vältimine
- **Reostuse** vähendamine

Levinud elurikkusevaenulikud nähtused linnas

- Betooni ja **asfaldil** põhinev planeerimine
- Haljasalade hooldamine peamiselt **murudena**
- **Võõrliikide** ulatuslik kasutamine haljastuses
- **Veeoluveekogude** suunamine torustikku, jõgede kaldakindlustused
- Maastiku **sidususe** vajaduse ignoreerimine
- “**Haigete** puude” raie
- Valgus- ja mürareostus (aga ka keemiline reostus)

Elustikusõbralikud lahendused linnas

- **Linnaniidud**
- **Linnametsad**
- **Karjatatavad** alad linnas
- Looduslike kallastega veekogud
- Vanade puude säilitamine
- Linnaaianduse soosimine
- **Haljaskatused**
- Vertikaalhaljastus
- **Vihmapeenrad**

Takistused elurikkusesõbralike lahenduste juurutamisel

- Elurikkuse ja selle kao **vähene tähtsustamine** ühiskonnas üldiselt
- **Avalik arvamus** (ja ametnike hirm selle negatiivsuse ees)
- **Regulatsioonid** - heakorraeeskirjad piiravad maksimaalset "muru" kõrgust
- Hooldus- ja haljastuspartnerite **mugavustsoon**
- Vähe häid näiteid ja kogemusi
- Hirm nõgeste, **puukide**, herilaste, madude, hiirte, konnade ja kaitsealuste liikide ees

Henry Ford: "Kui me oleks inimestelt küsinud, oleks nad nõudnud kiiremaid hobuseid!"

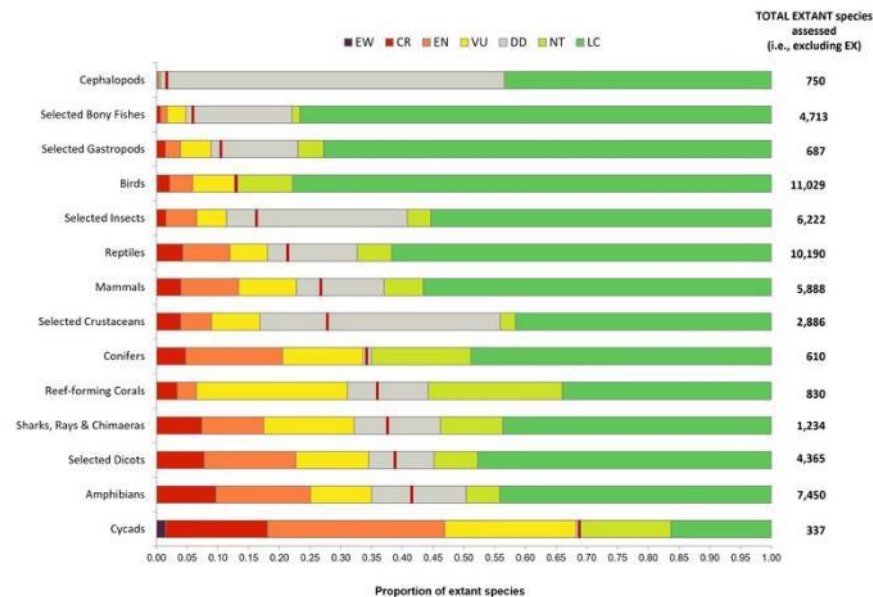
Mõned levinud müüdid ja valearusaamad

- Elurikkuse koht on **maal**
- Elurikkuse eesmärk linnas on:
 - **puud**
 - **linnud**
 - **silmailu**
- Niitmine = **muruniitmine**
- Lammas on **muruniiduk**
- Kõigile linnaelanikele meeldib niidetud **muru**
- Elurikkusele on vaja väga spetsiifilisi tingimusi
- Elurikkus linnas on täiel määral **kavandatav** ja **kontrollitav**
- **Maastikuhooldus** linnas erineb olulisel määral maastikuhooldusest maal

Kokkuvõte

- **Elurikkuse kriis** on vähemalt sama tõsine kui kliimakriis
- Elustikusõbralikud lahendused on **nähtava lokaalse mõjuga**, kuid panustavad ka globaalse kriisi lahendamisse (vastupidiselt kliimakriisi lahendustele)
- Elustikusõbralikud lahendused on enamasti **majaduslikud tasuvad** (alati mitte otseselt)
- **Hangetel ja projekteerimisel ei peaks mitte kaaluma elustikusõbralike lahenduste kasutamist, vaid põhjendatud juhtudel võib kaaluda nende mittekasutamist**
- **Parim süsteem on ökosüsteem**

Tänan kuulamast!

